

Nr. 4 /11/

1952 m. birželio mėnuo.

Krašto Valdybos "Informacijos" skiriamos spaudai.

Gerb. laikraščių redakcijas maloniai prašome, panaudojant savo laikraštyje KV "Informacijų" straipsnius ir žinias, nurodyti šaltinį.

Gerb. laikraščių redakcijas maloniai prašome dėti savo laikraščių kiek galima žymesnėse vietose šūkius švietimo ir kitais lietuvių reikalais, skelbiamus šiose "Informacijose".

T U R I N Y S

1. "Stop Genocide"
2. Iš lietuviškų centro organizacijų veiklos
3. Iš vokiečių spaudos
4. Fonia Roosevelt'ienė, UNO ir genocidas
5. Azija prie Aušros Vartų
6. Sugrįžusieji pasakoja
7. Įvairios žinios

NEUŽMIRŠK PAVERGTOSIOS LIETUVOS

"STOP GENOCIDE"

Lietuvių Tautinės Martirologijos Skyrius Amerikaje, Amerikos Lietuvių Tarybai pritariant, šią vasarą išleis kovai su genocidu ženklelius, kurie bus platinami Pasaulio Lietuvių Bendruomenėje.

Ženklelio projektą, vaizduojantį nukankintą lietuvį su užrašu "Stop Genocide" pagamino dail.prof. V.K. Jonynas. Jie bus išleisti dviejų spalvų ir spausdinami PLB Vokietijos Krašto Valdybos prie Žiūroje Vokietijoje.

Ženkleliai galės būti lipinami ant vokų, o juos platinant su rinktos aukos bus panaudotos akcijai prieš genocidą sustiprinti. Tomis lėšomis pasinaudojant galės būti praplėsta Lietuvos Genocido paroda, ją bus galima kilnoti iš vieno krašto į kitą, dalyvauti gyviau visuose kraštuose akcijose prieš genocidą, nes lėšos bus suvarotos ne vien tik Amerikoje, bet visuose kraštuose, kur tik lietuviai savo sumanumu galėtų vienu ar kitu būdu kelti savo balsą prieš Lietuvoje vykdomą genocidą.

Lietuviai be abejonės parems šią akciją, kuria tiesioginiai kovojama už Lietuvos išlaisvinimą ir prieš mūsų tautos žudymą. Tai vienas iš svarbiausių mūsų tremtyje atsidūrusios bendruomenės uždavinių ir šiuo metu beveik vienintelis efektyvus ginklas kovoje su mūsų kraštą paglemžusiu tironu.

Jau dabar turima iš įvairių kraštų lietuvių bendruomenių nuširdaus pritarimo šiai akcijai, kuris rodo, jog jos supranta savo pareigą šį ginklą pavartoti laisvame pasaulyje savo tautai išlaisvinti. Įplaukiančios už ženklelius aukos įgalins Lietuvių Tautinės Martirologijos Skyrių laisviau veikti Lietuvos išlaisvinimo byloje, o patys ženkleliai, lipinami ant vokų, siunčiant laiškus į visą pasaulį, skelbs plačiame pasaulyje mūsų šūkį: "sulaikykite žmonių žudymą", "sutramdykite žmogžudžius".

Didžiosios Britanijos, Vokietijos, Argentinos ir kitų kraštų organizuotos lietuvių bendruomenės jau laukia šios akcijos ir remia ją visa širdimi, kviesdamos tautiečius įsigyti šiuos išpūdingus ženklelius, aukoti už juos laisva valia ir platinti juos savųjų tarpe ir po pasaulį, lipinant juos ant kiekvieno siunčiamo laiško.

Toks ženklelių pavartojimas ant vokų jau bus viena iš kovos priemonių. Kartu bus pasauliui intensyviau skelbiama šios kovos prieš genocidą idėja. Į šią kovą stos pačios bendruomenės ir jos atskiri žmonės, spauda, radiofonai ir laisvasis žodis susirinkimuose ir visur, kur jis pasieks žmones.

BELSKITĖS VISUR, KAD LIETUVA BŪTŲ LAISVA

IŠ LIETUVIŠKŲ CENTRO ORGANIZACIJŲ VEIKLOS

PLB Vokietijos Krašto Valdybos veikla

Š.m. gegužės 30 d. Valdybos posėdyje Hannoverėje svarstyta viena eilė aktualių bendruomenės reikalų. Valdybos pirmininkas p.Pr.Zun, kuris tik grįžęs iš Londono, kur lankėsi Didž. Britanijos Lietuvių Sąjungoje, padarė pranešimą apie pasitarimus ir konkrečius susitarimus su Sąjungos vadovybe.

Leidyklos reikalais

Vokietijos Krašto Valdyba principe pritarė Londone apsvarstytam sumanymui sujungti DBLS knygų leidyklą "NIDA" ir VKV knygų leidyklą į bendrą Europos lietuvių knygų leidyklą. Naujoji leidykla turėtų savo kapitalą, bendrą administraciją, derintų savo veiklą tiek Vokietijoje, tiek Didž. Britanijoje bendram labui, atliktų techniškuosius darbus pasiskirstę pagal patogumą ir pigumą, vadinasi, kas ekonomiškiau Didž. Britanijoje, tas bus atliekama DBLS leidyklos šakos, kas gi bus geriau atlikti Vokietijoje, tą praves VKV leidyklos administracija. Manoma, kad sujungtoms leidykloms bus labai naudingas DBLS spaustuvės patarnavimas, bet ir knygas spausdinant bus laikomasi komercinių pagrindų.

Akcija prieš genocidą

Valdyba patvirtino pirmininko atliktus paruošiamuosius darbus akcijos prieš genocidą reikalui. Su Lietuvių Tautinės Martirologijos Skyriumi vedamas platus susirašinėjimas, kuriuo jau aptarti ir apibūdinti visi techniskieji reikalai. Sustiprintai akcijai prieš genocidą bus pavartoti ženklesniai, kurie Amerikoje ir Kanadoje bus platinami paties LTMS, o kituose kraštuose Vokietijos Krašto Valdybos.

Birželio 14 minėjimas

Birželio 14 d. masinių deportacijų minėjimo Bonnoje paruošiamieji darbai vykdomi toliau ir atrodo, kad minėjimas tikrai įvyks. VKV atstovo lankymosi Bonnoje metu dar labiau pagyventas vokiečių spaudos susidomėjimas tuo minėjimu, gauti pažadai išpopuliarinti tą minėjimą ir pačius deportacijų įvykius spaudoje ir per radiofonus. Parlamento sluogsniuose irgi rastas susidomėjimas minėjimu, taip kad tenka skaitytis su nemažu į minėjimą atsilankysiančių parlamentarų skaičiumi. Susitarta su žymiausios Bonnos bažnyčios klebonu, Bonnos Münster'io dekanu, dėl pontifikalinių mišių minėjimo dieną ir gautas visų katalikų bažnyčių klebonų pažadas, kad sekmadienį prieš minėjimą savo pamoksluose jie nurodys į ruošiamą minėjimą ir nušvies Pabaltijo kančias bolševizmo vergovėje. Aukštieji vokiečių įstaigų valdininkai, ypač tie, kuriems rūpi pabėgėlių reikalai, žada lankytis minėjime. Bus pakviesti ir sąjungininkų aukštieji pareigūnai, diplomatinis korpusas ir universiteto mokomasis personalas bei studentija.

Pabaltiečiams sunkią problemą sudaro minėjimo finansavimas, nes nei Bonnoje, nei arti Bonnos nėra pabaltiečių vienetų, kurie galėtų duoti minėjimui reikalingas meno jėgas. Visus dalyvius teks vežti kelis šimtus kilometrų, kas sudaro nemaža išlaidų. Vokiečių visuomenininkų, mokslininkų, žurnalistų ir valdininkų tarpe rasta draugų, kurių pastangomis gal pavyks finansavimo reikalus išspręsti taip, kad pabaltiečiams nereikėtų siaurinti užsibrėžtus minėjimo rėmus.

BALF'o veikla Vokietijoje

Kurį laiką dėl techniškųjų kliūčių sumažėjęs Balfo šalpos darbas šiomis savaitėmis vėl suintensyvinamas. Jau pradėjo riedėti vagonai su rūbais ir maistu i lietuvių stovyklas ir seniūnijas. Kai kur šios Amerikos lietuvių dovanos pasiekė bendruomenę kaip tik prieš Sekmines, kitur tuojaus po Sekminių.

Viena rūbų siunta su 266 presuotais maišais, bendro svorio 27.102 lbs eina 76 vietovėms. Antroji rūbų siunta 190 presuotų maišų, bendro svorio 17083 lbs, dalinama 26 vietovių lietuvių bendruomenėms. Įvairaus maisto 439 dideliuose pakietuose arba maišuose siunčiama 91 vietovei. Tas maisto siuntas sudaro cukraus 30.300 lbs, rudytytų lašinių 5.376 lbs ir kiaušienos taukų 5.265 lbs.

Kultūrinė veikla

Pasaulinės literatūros leksikonas

Sekant įvairius Lietuvą ir lietuvius liečiančius vyksmus kultūrinėje srityje ir besirūpinant apsaugoti lietuvių interesus, VKV informacijų skyrius buvo susidomėjęs Austrijoje leidžiamu Pasaulinės Literatūros Leksikonu, nes buvo žinių, kad lietuvių skyrius ruošiamas ne visai kompetentingų žmonių. Susirašinėjimo su leidykla išdavoje gautas leidyklos patikrinimas, kad tam skyriui redaguoti kviečiamas Prof. Dr. Antanas Maceina, Freiburg i. Brsg.

Pabaltiečių sekcija Sociologijos Institute Romoje.....

VKV informacijų skyrius patarpininkavo jam žinomam vokiečių mokslininkui sociologui Prof. K. Stegmann'ui susisiekti su lietuviais mokslininkais dėl Istantbulė ruošiamo Tarptautinio Sociologijos Instituto kongreso. Šiuo techniškuoju tarpininkavimu kiek patarnauta ir Prof. Stegmann'o draugiškoms pastangoms šiame institute Romoje įkurti Pabaltiečių Sekciją.

Europos lietuvių bendruomenių atstovų suvažiavimas

Vokietijos Krašto Valdybos pirmininko, pono Pr. Zundės, pasitarimų Londone su DBLS vadovybe išdavoje atnaujinama mintis sukviesti Londone arba Hannoverėje Europos lietuvių bendruomenių suvažiavimą.

DBLS pirmininko M. Bajorino ir VKV pirmininko Pr. Zundės susitarimu kreipiamasi į Šveicarijos, Danijos, Prancūzijos, Švedijos, Italijos ir Austrijos lietuvių bendruomenių vadovybes su pasiūlymu pasitikti dėl tokio suvažiavimo š. m. rugpjūčio 23 - 24 d. d. Londone arba Hannoverėje.

Suvažiavimo tikslas būtų bendrai aptarti ir taisykliai suderinti Europos lietuvių bendruomenių veiklą kultūrinėje, tautinės apšvietos tautinės propagandos ir kitose srityse.

Lietuvių muzikos dokumentų rinkimas

Vokietijos Krašto Valdybos prašomas, Vokietijos "Stdddeutscher Rundfunk" maloniū būdu sutiko Krašto Valdybos informacijų skyriui pagaminti nemokamai magnetofoninių juostelių kopijas su užrašytais "Sietyno" ir "Čiurlicnio" chorų įdainavimais. Taip pat bus nukopijuotos solistų, P. Rutenio ir F. Radzevičiutės, įdainuotos lietuviškos dainos. Be to, bus pagamintos kopijos Scheinfeldo lietuvių meno kolektyvo choro įdainavimai, diriguojant Br. Budriūnui.

Krašto Valdybai tos kopijos daromos išimties keliu tik archyviniams bei studijų reikalams.

Lietuvių filatelija

Į Vokietijos Krašto Valdybos kreipimasi dėl Vokietijoje išleistųjų įvairiomis progomis stovyklose pašto ženklų lietuviai filatelistai maloniū būdu nedelsdami atsiliepi. Lietuvių filatelistų, ypač gyvenančių Jungtinėse Valstybėse, duosnumu ir rūpestingumu pasinaudodamas, VKV informacijų skyrius paruošė suinteresuotai anglų filatelijos firmai išsamią išleistųjų ženklų apžvalgą su pavyzdžiais ir prisidėjusių prie šio darbo lietuvių filatelistų pavardėmis ir antrašais.

Londono filatelijos firma, dėkodama už taip rūpestingai paruoštą medžiagą, ketina ją panaudoti rengiamam šių metų pabaigoje straipsniui, kuris bus gausiai iliustruotas pridėtais pavyzdžiais. Su VKV tai firmai nurodytais lietuviais filatelistais ji ketina sueiti į kontaktą jau dabar, kas gal duos mūsų bendradarbiams ir praktiškos naudos.

Memorandumas vasario 16 gimnazijos reikalu

Vokietijos Krašto Valdyba plačiu memorandumu kreipiasi į Lietuvos Pasiuntinius, VLIK'ą, ALT'ą ir visą eilę lietuvių didžiųjų organizacijų, prašydama prisidėti prie gimnazijos išlaikymo. Memorandume nurodoma, kad tremties momento vyriausiasis uždavinys yra, greta politinės kovos dėl Lietuvos Nepriklausomybės atstatymo, tautinės sąmonės lietuvių bendruomenėje išlaikymas. Kreipdama lietuvių vyriausių institucijų tremtyje dėmesį į sunkią lietuvių švietimo padėtį Vokietijoje, Krašto Valdyba prašo šiam reikalui aktyvios paramos.

TEVYNE ŠAUKIASI PAGALBOS -

PADEK JAI PINIGAIS IR DARBU

IŠ VOKIEČIŲ SIAUDOS

Lietuviškai uždrausta

"Hamburger Freie Presse" ir "Niederdeutsche Zeitung" 7 ir 8.V.1952 deda išpūdingą, pilną šiltos užuojautos, straipsnį apie lietuvių kalbos likimą Lietuvoje.

Kai rytų zonoje proteguojama sorbų tarmė, Lietuvoje savo kalba uždrausta vartoti įstaigose ir mokyklose. Leista vartoti tik rusų kalbą. Suprantama, kad sovjetai pradės persekioti ir lietuvių spaudą bei literatūrą, kad visiškai surusinus šią mažą sąmoningą tautą.

Šaltai jėgos politikai čia aukojamas neįkainojamas kultūrinis turtas. Lietuvių kalba, viena iš indogermanų kalbų, yra savotiškai konservatyvi. Kai kuriais atžvilgiais ji dar senesė kaip senųjų Homero graikų kalba. Todėl daug žymių mokslininkų studijuoja lietuvių kalbą.

Kalbotyra yra dvasinės kultūros istorija ir čia mes randame seniausią europėjinę dvasią. Todėl kultūrinis pasaulis visada ragindavo mažąją Lietuvą išlaikyti šią kalbą kaip brangenybę. Kitaip galvoja Maskva kuri istorinėje sąmonėje mato savo aršiausią priešą.

Lietuvių kalbos uždraudimas yra kultūrai priešingas, ją naikinantis smūgis. Dar kartą Kremlius nuėmė savo kaukę.

Sovjetų Lietuva kviečia grįžti klaipe diečius

"Landeszeitung für die Lüneburger Heide" 19.IV.52 rašo:

Nesenai grįžęs klaipe die ties laikraštyje "Memeler Dampfboot" pasakoja, kad transporto grįžtančiųjų į Vokietiją dalyviai labai rūpestingai globojami. Išvažiuojant jiems buvo atimti visi seni rūbai ir pakeisti naujais. Kelionei buvo duota apšiai maisto.

Į tokį transportą patekti yra labai sunku, nes leidimas priklauso tik nuo rusų įstaigų geros valios. Svarbu, kur prašytojas yra gimęs, nes rusai Klaipėdos krašte gimusius laiko lietuviais. Bet ir nurodžius gimimo vietą Vokietijoje, o grįžimo priežastį likusią ten šeimą, paprastai atsakoma, kad šeimai mielai bus duotas leidimas atvykti į Klaipėdos kraštą.

Mongolų žiedas

"Hannoversche Allgemeine Zeitung" 3.V.52 duoda tokį straipsnį:

Vatikanui artimuose lenkų ir rumunų sluogsnuose informuojama, kad sovjetai už geležinės uždangos stengiasi sudaryti nuo Latvijos iki Rumunijos siekiantį mongolų žiedą, kuris rytus saugotų nuo vakarų įtakos.

Šitam tikslui iki šiol iš Pabaltijo kraštų ir Lenkijos į vidurinę Rusiją išgabenta apie septyni milijonai europiečių. Estijoje praktiškai nebesą estų. Iš Lietuvos išgabenta apie pusantro milijono iš Latvijos apie pusę visų gyventojų. Paskutiniaisiais metais pietinė šios zonos dalyje, tarp pietinės Lenkijos ir Rumunijos, pastebėtas gyventojų kilnojimas.

Į šitą rytus supantį zonių žiedą atgabenami aziatai, kurie iš dalies yra klajokliai, gyvulių augintojai. Jie bastosi po kraštą, atsisirasdami tai šen tai ten. Susikalbėti su tomis naujomis gyventojų grupėmis dėl kalbinių skirtumų beveik visai negalima.

Kempnerio juodoji diena

"Freie Deutsche Presse", Coburg 3.V.52 rašo:

Pomui Kempneriui, buvusiam Nūrnbergo Tribunolo vyriausiojo prokuroro pavaduotojui, dabartiniam advokatui Frankfurte, neįauku buvo staiga stoti prieš Amerikos tardomąją komisiją liūdininku.

Dabar jis iš kitos pusės patyrė ką reiškia politinis tardymas. Buvęs kaltintojas stovi prieš reprezentantų rūmų Katyno komisiją ir turi prisipažinti, kad Amerikos delegacija Nūrnberge iškėlė kaltinimus tik Vokietijai. Ji nekėlė kaltinimų dėl rusų agresijos Suomijai, Lietuvai, Latvijai ir Estijai, ne, ji net nekaltino dėl kartu su Hitleriu pravesto Lenkijos puolimo.

Respublikono O'Konski klausimai krenta kaip botago kirčiai, o jų Nemezis grąšinančiai kelia viso pasaulio forumo klausimą: „Kaip galėjot Jūs, pone Kempneri, garsiu balsu kaltinti dėl nusikaltimų, kad Jūs žinojote, kad Jūsų draugai kaltintojai ir jų teisėjai iš rytų yra tokie pat nusikaltėliai? Ar Jūmyse teisės pajutimas buvo toks negyvas, kad Jūs nors kaip asmuo būtumėte negalėjęs pakęsti, kad žmogžudžių atstovai keltų kaltinimus dėl žmogžudybės?“

Formaliai ponas Kempneris Katyno komisijon buvo kviestas kaip liūdininkas, bet istorijos fone ir nematoma svarsčiais sveriančiai justicijai, kuri žino tik nedalomą teisę, bet nežino nei laimėtojų nei pralaimėjusių, jo sąžinė prieš USA Jury buvo kaltinamojo atsakymai buvo kartu kaltės prisipažinimas ir nuteisimas. Tai buvo jo gyvenimo juodžiausioji diena.

Lenkų radiofonas Mūnchene?

Šitokia antrašte deda "Neckar-Echo", Heilbronn, 9.V.52 savo korespondento Mūnchene poleminių straipsnį, kurį čia atpasakojame:

Lenkų tautos dieną, gegužės 3, Mūnchene pradėjo veikti "Laisvosios Europos" radiofono transliacijos lenkų kalba, duodančios ištyse lenkų kalba 12 valandų programą.

Šitos transliacijos sukėlė nepasitenkinimo Vokietijoje gyvenančių lenkų tarpe, nes radiofono bendradarbiai paimti beveik išimtinai iš ne Vokietijoje gyvenančių lenkų publicistų ir menininkų. Egziliinė lenkų vyriausybė irgi distancuojasi nuo šių transliacijų, bet kartu

bando į jas paveikti ta prasme, kad nebūtų keliamos abejonės nei dėl Oder-Neisse-Linijos.

Straipsnyje primenama, kad Vokietijos parlamente jau buvo pareikštas protestas dėl čekų senųjų nacionalistų ir Benešo šalininkų vedamos vokiečių žemėje politikos. Dabar vokiečiams jų pačių žemėje prievarta išodinama priešas, kuris, sekdamas lenkų Londono vyriausybės nurodymus, šalia antibolševistinės kovos, ves priešingą vokiečių tautai ir jos pastangoms pasiekti teisingą Vokietijos rytų sienų reviziją politiką.

Susipažinimo arbatėlė Ohmstedės latvių kolonijoje

"Nordwest-Zeitung" 8.V.52 aprašo susipažinimo arbatėlę Ohmstedėje, ties Oldenburgu, kurioje dalyvavo miesto, vyriausybės, profesinių sąjungų bei lietuvių ir estų atstovai. Latvės arbatėlei paruošė latviškais skanumynais apkrautą stalą. Buvo duota ir latvių tautos meno parodėlė, o po buvio metu dainavo latvių choras.

Arbatėlė praėjo draugiškoje nuotaikoje ir parodė, kad kalbų skirtumas ir kalbiniai sunkumai netrukdo gražiam savitarpiai susipratimui.

Buvęs Dancigo senato prezidentas apdovanotas vokiečių ordenu

Vokietijos federalinės vyriausybės spaudos ir informacijų tarnyba 30.IV.52 pranešė, kad buvęs Dancigo laisvojo miesto senato prezidentas Dr. Z i e h m, pabėgėlių ministerio pasiūlymu, apdovanotas federalinės respublikos didžiuoju kryžium su žvaigžde.

Jis apdovanotas šiuo aukščiausiu respublikos orderu už patarnavimus v o k i š k u m u i rytuose. Toliau informacijoje pažodžiui sakoma:

"Dr. Ziehm ypatingai dėliaugėsi, kad jam, kaip buvusiam Dancigo vyriausybės šefui, šis aukštas ordenas balandžio 30 d., jo 85 m. gimimo dienos išvakarėse, buvo asmeniškai įteiktas buvusio Klaipėdos krašto vyriausybės šefo, valstybės sekretoriaus Dr. Schreiber.

Persivilkę kunigais klauso išpažinčių

"Nordd. Volkszeitung", Bremen-Vegesack, 8.V.52 paduoda iš Romos tokią žinutę:

Lietuvoje komunistai, persirengę kunigais, klauso tikinčiųjų iš pažinčių, kad tokiu būdu sužinotų gyventojų galvosėną apie krašto politinę būklę. Šitą faktą pasakoja vienas lietuvis pabėgėlis, kuriam pavyko pabėgti iš savo gimtojo krašto.

Lietuviai pasistatė savą gimnaziją

1952.V.30 d. "Die Welt" žymioje vietoje, stambia antrašte duoda Osnebrück'o korespondento straipsnį apie vasario 16 lietuvių gimnaziją ir apskritai apie Diepholzo lietuvių bendruomenę.

Stambiu šriftu duotame straipsnio įvade sakoma:

"Vokietijos federalinėje respublikoje yra tikrosios Lietuvos kampelis. Šitą žemės gabalėlį, gal vieno hektaro didumo, sudaro buvusio Diepholzo aerodromo kareivinės, esančios prie geležinkelio linijos tarp Bremeno ir Osnabrück. Čia gyvena apie 300 lietuvių, beveik atskirtų nuo kito pasaulio, kurie patys save kartais pavadiną ištrentųjų kolonija"

Straipsnyje toliau nupasakojama kaip lietuviai 1944 m. turėjo bėgti iš savo tėvynės, kaip čia likusiųjų lietuvių būrelį sudaro tik tokie žmonės, kurių šeimoje rastas vienas-kitas su plaučių dėmėmis ir todėl neprileistas prie emigracijos. Mažame Diepholzo miestelyje, be savos pramonės, lietuviams nėra jokių vilčių gauti darbo.

Jie vėl susirūpinę savo ateitimi, nes keli krašto vyriausybės pareigūnai prieš kelias savaites išmatavo kareivines, ir lietuviai kasdien klausia, ar nereiks mums vėl toliau keliauti. Jų manta, kurią jie su savim nešėsi per pusę Europos, visada paruošta.

Bet dėl vieno dalyko jie didžiujasi. Čia, Žemutinėje Saksonijoje, jie sukūrė nepamainomas vertybes. Nors Žem. Saksonijos švietimo įstaigos pasižadėjo apmokėti 4 lietuvius pradžios mokyklos mokytojus, bet to lietuviams nepakako. Jie įsikūrė savo gimnaziją, kad jų vaikai galėtų vėliau eiti aukštąjį mokslą.

Iš visų Vokietijos dalių lietuviai siunčia savo vaikus į Diepholzą, kur jiems yra net bendrabutis. Jame gyvena 115 iš viso 144 mokinių skaičium ir kas rytą kareivinių kieme jie kelia Lietuvos vėliavą.

Gimnazijoje mokoma vokiečių kalba, pradžios mokykloje lietuviškai. Gimnazija reikalauja mokytis net penkių kalbų ir mokiniams tenka gerokai pavargti, kad viską išmokus. Bet trys pirmieji abiturientai jau išleisti ir studijuoja Bonnos universitete.

Pamokų plane užima nemaža vietos ir dabarties pažinimo pamokos. Čia gvildenami tėvynės klausimai, tėvynės, kurią daugumas berniukų ir mergaičių tepažįsta iš pasakojimų. Geram orui esant, pamokos vyksta lauke, o biologijos pamokos kolonijos daržuose, kur mokiniams kartais tenka ir lysves patvarkyti, ir iš kiaulydžių mėšlą išvežti. Lietuviai patys savimi rūpinasi ir turi daboti, kad virtuvės puodai būtų netušti.

PONIA ROOSEVELT' IENE, UNO IR GENOCIDAS

Lietuvių spaudoje buvo pasisakyta neigiamai dėl ponios Rooseveltier keistos pažiūros į rusų varomo genocido sutramdymą. Netruko balsų, gnančių šią garsiąją ponią ir net pasipiktinančių jai iškeltais kaltinimais.

Čia paduodame v e n g r ū išsamų ir dokumentuotą pasisakymą tuo pačiu klausimu 1952 kovo-balandžio Vengrų Tautos Tarybos leidinyje "The Hungarian Observer".

"Kaip tik sovjetų užimtų sričių pabėgėliai pasiūlo laisvosioms tautoms nepasitenkinti savigyna, bet ką nors veikti, kad išlaisvinus Europos rytinę dalį, jiems paprastai užčiaupama burna posakiu, pasaulinių vyksmų tvarka negali būti pasiekta ginklų jėga ir kad mes turime tikėti idėjų laimėjimui.

Pabėgėliai nesvajoję apie karą, bet būtų patenkinti, jeigu Vakarų tautos sovjetams vergaujančioms tautoms teiktų moralinę pagalbą. Bet ką jie turi galvoti, kai atsisakoma teikti net moralinę paramą? O taip atrodo Mrs. Eleonor Roosevelt pažiūra į Vengrijoje vykdomą genocidą.

Bela Varga, vengrų Tautos Tarybos prezidentas, pasiuntė poniai Roosevelt'ienei laišką, kuriuo konstatuojama, kad Sovjetų Sąjunga turi būti laikoma atsakinga už Vengrijoje vykdomą

genocidą. Toliau jis pažymėjo, kad Vengrų Tautos Taryba išleido knygą "Genocide by Deportation", kurioje paskelbti dokumentai buvę įteikti UN akredituotoms tautoms. Ponia Roosevelt'ienė atsakė, kad mes neturime priimti rezoliucijų, kol nesame pakankamai stiprioje pozicijoje, kad atsiekti ko nors veiksmingo.

Tokiu būdu gengsterių kalinamos tautos informuojamos, kad

- a/ policija ginkluojama tik sau apsiginti,
- b/ kol policija nėra tinkamai apginkluota, ji nelies kriminalistų, jų neženklins, ir
- c/ gengsterių kalinamieji turi tikėti jų išlaisvinimui vien tik policijos moraline jėga.

Bela Vargas laiškas poniai Roosevelt'ienei

Didžiai gerbiamoji poniai Roosevelt,

aš priklausau prie milijonų visame pasaulyje esančių žmonių, kurie gėrasi Jūsų atsidavimu humaniškumui ir Jūsų stipriam teisingumo ir padarumo jausmui. Dėl šios priežasties, paskaitęs Jūsų konstatavimą, kad nėra įrodymų Sovjetų vykdomam genocidui, aš nutariau parašyti Jums šitą laišką. Likimas skyrė man įpareigojantį ir tragišką tautos, kurioje vykdomas genocidas, vado vaidmenį. Mano pareiga mano tautai ypač ginti ją nuo barbariško sunaikinimo. Viena iš priemonių tam atsiekti yra atidengti Sovjetų varomą genocidą pasaulio opinijai ir Suvienytoms Tautoms. Jūs sutiksite, kad po Jūsų pareiškimo, mano užduotis labai pasunkėjo.

Aukštai Jus vertindamas ir Jumis gerėdamasis, aš vis dėlto turiu pasakyti, kad Sovjetų Sąjungos pragariškiems planams sulikviduoti mano tautą, Jūsų deklaracija gali patarnauti, nes komunistai vis dar neigia, kad jie vykdo genocidą. Aš esu tikras, kad Jūs norėtumėte to išvengti, juo labiau, kad ir valstybės sekretorius Mr. Acheson savo pareiškime apie vengrų deportacijas, jas pasmerkė, o Jūsų skiltyse jos aprašomos kaip genocidas. Aš esu tikras, kad Jūs žinote, jog Suvienytų Tautų komisija nevyriausybinėms organizacijoms vengrų deportacijas paženklino savo esme kaip genocidą.

Mano pareiškime Suvienytų Tautų delegacijoms ir pridedamoje knygoje "Genocide by Deportation" Jūs rasite gausių paliudijimų, kad mano tautiečiai vežami iš savų namų ne kitam tikslui, bet tik nužudymui, pasmerkti lėtai mirčiai.

Žmoniškumo ir tiesos, kurią Jūs branginat, vardu aš prašau sutrukdyti, kad Sovjetų kriminalistai išvengtų atsakomybės už mano tautai ir kitoms nelaimingoms tautoms vykdomą genocido nusikaltimą.

New York, 1952 m. sausio 7 d.

Su tikra pagarba

Jūsų

Msgr. Bela V a r g a

Vengrų Tautos Tarybos Prezidentas ir
buvęs Vengrų Parlamento Prezidentas

Ponios Roosevelt'ienės atsakymas

Didžiai gerbiamas Msgr. Varga,

Man rodos, kad tai, ką aš pasakiau, buvo truputėlį klaidingai suprasta švairiais būdais Sovjetų vykdomo genocido įrodymų yra apstu, bet Jūs negalite taip sau nueiti ir pasakyti, kad štai kas darosi. Todėl kaltinimas genocidu yra mažos vertės, nes jie visai

paprastai jo išsigins. Ką mes nesame pakankamai stiprioje pozicijoje ir negalime ko nors veiksmingo pasiekti, tai aš manau, kad mūsų priimtos rezoliucijos tiems vargšams labiau pakenks, negu duos gerą.

Hotel Crillon, Paris, 1952 m. sausio 23 d.

Su tikra pagarba
Jūsų
Eleanor Roosevelt.

Amerikos vengrų laikraščio komentaras

"Amerikai Magyar Nepszava", New York rašo:

"Pirmu žvilgsniu atrodo, kad ponios Roosevelt'ienės pažiūra yra nuostabiai praktiška. Bet pagalvoję mes negalime su ja sutikti. „Jūs negalite taip sau meiti ir pasakyti, kad štai kas darosi... nes jie visai paprastai išsigins". Mes tikime, kad mes ne tik galime, bet ir turime tai daryti. Visų pirma mes ne „taip sau" nueiname, bet atsinešame nesuskaitomus deponatus, laiškus ir kitus įrodymus. Mes matome žmogūdį su peiliu rankoje prie savo kraujuojančios aukos..."

Ponios Roosevelt'ienės prileidimas, kad genocidą taikančių kriminalistų paženklinimas be jėgos juos persekioti nieko nevertas, yra didžiausia visų apgavysčių. Praktika rodo, kad ryžtingas moralinis spaudimas nors laikinai musikaltėlius sulaiko. Nors jų moralė lieka nepakitusi, bet tautų pasipiktinimas juos kiek atgrasina.

Nebus visai klaidingas tvirtinimas, kad genocidas iš viso buvo galimas tik todėl, kad pasaulio pasipiktinimas nebuvo garsus ir patvarus Hitleris nacių vadus, besipriešinančius dujų kameroms, nutildė pasakydamas "Kas dar atsimena apie armenų išžudymą?" Galbūt jis buvo teisingas ir jeigu tautos taip greit ir lengvai nebūtų aprimusios dėl pusantro milijono armenų išžudymo, tai gal ir vėlesnieji masiniai žudymai nebūtų įvykę.

Be to, nepakenčiama paprastai stebėti kas darosi anapus Geležinės Uždangos. Ką nors reikia daryti. Jeigu ne kitaip, tai bent mūsų šakmu trukdyti kriminalistus."

AZIJA IRIE AUŠROS VARTŲ

/Lenkų išpuščiai Vilniuje pagal "Polak" Nr.216, 23.V.52/

Žinios, kurios taip retai prasiveržia per "geležinę uždangą", kas kart dažniau pasitvirtina iš lenkų pabėgėlių lūpų; ypatingai lenkų jūrininkų, pasiekusių vakarus. Vieno lenko jūrų karininko, vilniečio, pasakojimu, kuris visą laiką palaikė artimą ryšį su savo gimtine ir apklausi-
nėjo bėglius iš Vilniaus, dedame jo patirtą karčią tiesą apie tenai vykstančią tragediją.

Vilnius jau daugiau kaip dveji metai yra virtęs milžinišku rusinimo ir aziatinimo centru. Maskva perkelia Vilniun mongolų šeimas, kurių nariai dirba arba tarnauja raudonojoje armijoje Lenkijoje ar kituose rusų užimtuose kraštuose. Gi lietuvius, baltgudžius ir lenkus kelia į kilmės kraštus arba, paprasčiausiu būdu, išveža nežinoma linkme į SSSR.

Kartojasi Hitlerio išmėgintas ir Stalino pagerintas metodas: „kiek gali - nešk ant kupros!" - visa kita lieka „liaudies" nuosavybei ir „apsaugai". Butai tampa milicijos ir NKVD visiškai išplėsti ir „paruošti atvykstantiems jakutų, kirgizų, tunguzų ir mongolų transportams.

Vilniaus krašto ir miesto gyventojai kiekvieną dieną ir valandą yra paruoštyje apleisti savo gimtąjį kraštą; po ranka stovi paruošti lagaminai su dar išlikusiais neišplėštais rūbais ir sutaupytos duonos trupiniai.

Azijatus veža taip pat prievarta į vakarus. Atsisakančius vykti apšaukia kontrarevoliucionieriais ir masiniai sušaudo. Išvežamieji Vilniečiai arba atvežamieji azijantai skundžiasi maisto stoka transportuose ir kt. nedatekliais. Apie tokius "išsišokelius" kartais išsitaria girti pareigūnai lydį tokius transportus, kad tas viskas baigiasi... be kraujo ir pėdsakų /suprask likvičiuoja/.

Vilniuje ir jo apylinkėse yra labai daug kariuomenės ir kariškų stiprinimų. Tačiau Vilnius ir visas jo kraštas yra stiprinamas ne vien tik kariškai: politinis "auklėjimas" čia užima vieną iš svarbiausių vietų bolševizmo programoje. Masės komunistų ir komjaunuolių saugoja "liaudies" laisvę! Teroru, šantažu ir kitais, tik vien bolševikams žinomais būdais, smaugia dar likusius lietuvius, baltgudžius ir lenkus.

Galima sakyti, lietuviai ir baltgudžiai pradėjo gyventi laukinių klajoklių gyvenimu, stipriai palaikydami ryšius su partizanais arba net ir tiesioginiai jiems priklausydami ir kontroliuodami neįreina mas girias net iki Suomijos.

Patsai Vilnius šiandieną yra tapęs visų atvežtųjų azijatų Mekka, kur dar vis dėl to retkarčiais užklysta rūbų ir maisto transportai.

Aušros Vartai jau senai nebeveikia. Visi aplinkiniai namai, neprižiūrimi, griūva. Gatvių grindinys sudaužytas stovinčių ar per jį dažnai važiuojančių sovietišku senų tankų. O dar nesugriuvusiuose namuose aplink Aušros Vartus apgyvendinta kariuomenė.

Rasų kapai uždaryti. Kur dingę tenai palaidoti žymūs lenkai ir Maršalo Pilsudskio širdis - niekas nežino. Ten įžengimas civiliams yra visiškai uždraustas. Dabartiniu metu kapinėse stovi motorizuotos kariuomenės dalys ir yra įsteigta puskarininkų mokykla. Toje mokykloje iššifruotus lenkus veža į Sibirą.

Simboliškas atsitikimas iš sovietų utopijos, tai Antakalnio kalėjimo perkrikštyjimas į kokį tai baudžiamąjį kombinatą, kurio kaliniai dirba mieste ir prie viešųjų kelių statybos.

Parubankės aerodromas paverstas komjaunuolių lakunų mokykla

Pradingę yra ir kryžiai "Trijų Kryžių Kalne". Dingo taip pat ir paminklinė lenta su lenkiškais ir lietuviškais užrašais. Ir visi kiti paminklai yra dingę, kurie tik kiek priminė buvusią praeitį. Viskas yra daroma, kad tik kuo greičiau būtų užtrinti primeną buvusią didybę pėdsakai. Tų vietose matosi pilna gipso figūrų su rusiškais užrašais bei masės didžiulių komunistiškų - nihilistų paveikslų.

Paskutiniai žydai Vilnių paliko 1948 metais.

Didžiausias prekių trūkumas matosi iš gyventojų skylėtų likučių azijatiškų groteskiškų gaminių. Cukrus ir druska priklauso prie liuksusinių gaminių ir juos gauna tik "uniformotoji grietinėle"!

Apie bet kokią moralę negali būti jokios kalbos. Vaikai priklauso "Sovietų Valstybei", o tėvai į juos neturi jokios teisės. Naujoje Vilniuje ir Trakuose veikia darbo stovykla laukiančioms kūdikių motinoms. Pagimdžius, po keturių savaitių, jos iš tos stovyklos iškeliamos dirbti o naujagimį turi palikti kaip dovaną Sovietų Valstybei.

Mes turime sukaupti paskutines jėgas Vilniaus išvadavimui ir Aušros Vartų atstatymui.

GRĮŽUSI IŠ LIETUVOS VOKIETE PASAKOJA

1947 metų lapkričio mėnesio gale, Rytprūsiuose siaučiant badu pasekiau kitų vokiečių pavyzdžiu, ir su savo 13 metų amžiaus dukrele išsirengiau kėlionėn Lietuvon. Esu gimusi ir augusi Karaliaučiuje. Laimingu būdu pavyko iš badujančio Karaliaučiaus traukiniu pasiekti Kauną. Tačiau čia ilgai pasilikti buvo neįmanoma, nes vokiečiams buvo griežtai draudžiama Lietuvoje rodytis, o Kaune be darbo ir be būto ilgiau pasilikti buvo be prasmės. Tuomet su dukrele išsirengėme pėsčiomis eiti per kaimus. Taip ir padarėme. Kai kur pas ūkininkus gaudavome keletai dienų darbo, bet dažniausiai teko elgetauti, kadangi ūkininkams buvo įsakyta vokiečių darbams nepriiminti, o juo labiau leisti apsigyventi ir maitinti. Tokiu būdu aplankiau olgetaudama veik visas vietas tarp Kauno ir Vilniaus. Jų pavadinimų prisimenu mažai, nes lietuvių kalbos nepavyko išmokti. Kiek atsimenu buvau Jėznoje, Stakliškiuose ir Vilniuje. Teko praeiti ir pro Ukmergę.

Apie 1950 metų pavasarį jau buvo rusų leista vokiečius priimti darbams ir šiaip visur keliauti. Tuo metu kaip tik lankiausi Kaune Laimingu būdu gavau darbą pas žydą X. Tai buvo gana pasiturintis laikrodininkas su didele šeima. Mane užregistravo milicijoje, davė vieną kambarį savo bute su visais baldais ir patalyne, už kurį nereikėjo mokėti. Taip pat gavau sau ir dukrelei nemokamą maistą ir dar 160 rublių mėnesiui atlyginimo. Daugiausiai dirbau namų ruošimo darbus. Šeimininkas ir kiti jo šeimos nariai mums buvo labai geri. Iš gaunamo uždarbio nereikėjo mokėti jokių mokesčių ir šiaip nieko neišskaitydavo.

Lietuvoje iki 1948 metų pavasario Lietuvoje kolchozų buvo labai mažai, bet jau 1950 viduryje veik 80 % viso Lietuvos ūkio ploto. Kolchozuose nei dirbti nei lankytis neteko, bet iš žmonių nusiskundimų prisimenu, kad jiems priklausančių ūkininkų gyvenimas buvo sunkus ir nepakeliamas. Labai trūksta visokių žemės ūkiui reikalingiausių mašinų, tvarkos, gudrios vadovaujančios galvos. Administracijos vadovybę dažniausia sudaro asmenys, kurių supratimas apie ūkininkystę yra menkas. Žmonės neturi jokios laisvės ir tiesioginiai jų visų gyvenimas yra pririštas prie kolchozo.

Ligoninių ir gydytojų Lietuvoje yra daug. Mokėti už vizitą pas gydytoją ar gydymą ligoninėje nereikia. Mano pačios dukrelė išgulėjo Kauno ligoninėje du mėnesius ir nieko už tai nereikėjo sumokėti. Už medikamentus mokėti reikia pačiam ir jie yra gana brangūs.

Mokyklų tinklas yra taip pat didelis. Yra daug ir aukštųjų mokyklų. Vokiečių pabėgėlių vaikai taip pat turėjo teisę tas mokyklas lankyti. Mano viena pažįstama vokiečių leido savo sūnų Kaune pradžios mokyklon.

Bažnyčių Lietuvoje yra daug. Kiek man žinoma, visos veikia ir daug žmonių jas lanko. Apie kunigų areštus ar jų vežimą Rusijon nieko neteko girdėti.

Radio aparatus galima Lietuvoje laikyti laisvai. Registruoti, kiek pamenu, reikėjo milicijoje. Bet radio aparatų Lietuvoje mažai kas turi. Rusai tik atėję Lietuvon visus geresnius konfiskavo, o dabar kretuvėse jų matosi nedaug, o ir tie kainuoja virš 1.000 rublių blogiausios rūšies. Iš vakarų klausytis žinias ar muziką yra negalima, bet slaptai žmonės vis dėl to klausosi ir daro savas išvečas apie artėjantį karą. Mano šeimininkas, žydas X, turėjo labai puikų radio aparatą ir dažnai klausydavosi žinių vokiečių kalba iš Londono. Jis manęs nesisaugojo ir kviesdavo pasiklausti kartu. Ką pranešdavo Londono radio, jis tikėjo ir kaltino Sovietų Rusiją už vedamą agresingą politiką Amerikos ir Anglijos atžvilgiu. Jo nuomone, tas gali daug žalos atnešti sovietams. Ar jis klausydavosi "Amerikos Balso", nežinau, nes lietuviškai gerai nemokėjau.

Lietuvoje partizanų yra labai daug. Jų pilna miestuose, pilna kaimuose ir pilna miškuose. Nėre čionos nei valandos, kad jie kur nos nepasirodytų. Prieš juos bolševikai vedą žūtbutinę kovą, bet jų sunaikinti negali ir negalės. Teko ir man juos susitikti. 1949 metų žiemą aš su dukrele buvau prie Jėznos užėjusi pas vieną ūkininką. Jis mus pavaišino puikiais pietumis. Mums bevalgent, pasibeldė kas tai į duris. Jas atidarius, pasirodė didžiulis būrys uniformotų partizanų, kurie šeimininko buvo pakviesti viešni. Iš visko matėsi, kad jie su šeimininku mažų mažiausiai buvo geri draugai. Šeimininkas juos pakvietė į kitą kambarį. Jie tenai išbuvo iki vakaro: valgė, gėrė, daina vo ir šoko. Partizanų tada buvo apie 40. Po to sužinojau, kad šitą ūkininką rusai išvežė į Sibirą. Jo pavardės nepamenu. Kitą kartą teko partizanus sutikti vėl apie Jėzną, kur jie pas vieną ūkininką taip pat užkandžiavo, kas tai juos įskundė ir, atvažiavus daug milicijos, vyko ilgas ir žiaurus susišaudymas. Jo metu buvo vienas partizanas nušautas.

Kur tik Lietuvoje teko keliauti, kas žingsnis matėsi tuščios sodybos ir apleisti namai, - tai išvežtųjų lietuvių į Sibirą ūkiai. Iš to sprendžiu, kad yra labai daug lietuvių išvežta. Ir niekuomet neteko girdėti, kad kas iš išvežtųjų grįžtų atgal. Taip pat nieko negirdėjau ir apie 1951 metais išstremtuosius bei repatrijavusius iš Vokietijos. Dar tik karui pasibaigus, Karaliaučiuje sutikau labai daug lietuvių karcivių rusų uniformomis. Gi Lietuvoje man pasakojo, kad ir tie nebuvę sugražinti į Lietuvą, o išvežti kur tai Azijoje.

Rusų kolonistų Lietuvoje matosi labai daug. Kas yra iš jų mokyta, tas tarnauja administracijoje. Nemokytieji daugiausia dirba juoda darbą, kaip ir kiti lietuviai.

Teko matyti Lietuvoje ir statomų namų. Ar jie privatūs, ar valdiški - nežinau. Kad būtų statomi tiltai, tiesiami nauji keliai, statomos radio stotys ir elektros jėgainės - neteko nei girdėti, nei matyti.

- 14 -

Jokių iš užsienio importuotų prekių nemačiau. Žmonės vaikšto apsirėngę neblogai. Rūbai vietinės gamybos ir labai brangūs.

Administracijoje daugiausia dirba lietuviai. Taip pat yra gana daug žydų bei rusų.

Rusų kariuomenės Lietuvoje labai daug. Jų dalinių rūšių neskiriu. Milicijos taip pat labai daug ir mieste ir miestelyje - kaime nesimato.

Krautuvių ir gatvių pavadinimai užrašyti lietuvių kalba. Kai muose matosi daug neapdirbamos žemės. Turgai veikia ir juose galima daug ir visako pirkti mažesniais kainomis, kaip krautuose.

Liūdniausia diena Lietuvoje buvo 1948 m., kai aš su dukrele, bado iškankintos, prie Jėznos, pas vieną ūkininką norėjau pasisioksi per tvorą nusiskinti keletą obuolių. Nė nepastebėjau, kai mane ka žkas pakėlė už plaukų į orą, trenkė į žemę ir ėmė be galo ilgai kojomis spardyti ir ką tai nesuprantama kalba koliauti. Aš manau, kad tai buvo koks nors lietuvis komunistas. Tokių blogų žmonių Lietuvoje buvo retenybė. Daugumas lietuvių vokiečiams buvo malonūs, geri ir dalinosi paskutiniu duonos kąniu su mumis.

Surinkimo punktas buvo Kauno Sporto Halėje. Ten išbuvomoe tris dienas ir 1951.V.8. palikome Lietuvą. Vykome be ypatingų nuotykių per Rytprūsius Vokietijon. Išvažiuojant lietuviai ragino slėptis, nes netikėjo, kad mus veža Vokietijon. Apie lietuvius ir Lietuvą prisiminsiu iki mirties, nes jie man, mano dukrelei ir tūkstančiams kitų vokiečių išgelbėjo gyvybę.

ĮVAIRIOS ŽINIOS.

Lietuvos vėliava plevėsavu Frankfurto stadione, kai Sekminių metu vokiečių demokratinis jaunimas buvo suvažiavęs į "Grosskundgebung". Jaunimo suvažiavimas sukviestas "Bund der deutschen Jugend" ir į suvažiavimą pakviesti laisvųjų ir pavergtųjų tautų atstovai. Stadijonas, kuriame susirinko apie 7:000 vokiečių ir kitų kraštų jaunimo, buvo papuoštas laisvųjų tautu vėliavomis. Iš pavergtųjų tautų buvo iškeltos tik Lietuvos ir Latvijos vėliavos.

Lietuvius suvažiavime atstovavo Lietuvių Studentų Sąjungos pirmininkas Natkevičius, kuris suvažiavime ir kalbėjo, bei Hangelaro lietuvių studentų atstovas A.Gintautas.

Vokietijoje gyvenantieji lietuviai skautai gyvai veikia, garbingai atstovaudami lietuvius kiekviena proga. PLSS "Aušros Tuntas" gegužės 14 d. lankėsi Bremene. Apie jų atsilankymą Tuntui parašė Bremeno krašto jaunimo dvasios vadovas, tarp kitko, štai ką: "Išsikite man pasakyti, kiek man džiaugsmo suteikė matyti jūsų linksma, gyvą grupę. Man, skautų svečiui, buvo miela klausytis jūsų dainų ir stobėti jūsų šokių, o ypač gražius tautinius rūbus... Rašau susitaręs su Alfred Woog (Bremeno vadeiva). Mes norėtume pūkviesti mūsų vesarojimams Langeoog saloje dvi Jūsų evangelikes mergaites ir du berniukus..."

- 15 -

-- Bremeno draugovė "Wiking" kviečia 2 mūsų skautus į Luxemburgą, kur bus mišri, anglų vokiečių, liuksemburgiečių ir belgų stovykla. Į Bremeno BDP Rajono Sekminių stovyklą vyko DIK "Vytauto Didžiojo" d-vė su tunt.O.Gešventu, s.v.pskltn. A. Cernium ir viso 20 lietuvių skautų.

Publikai lietuvių skautus gražiai pristatė Bremeno miesto skautų vadas FM Dr.G.Rosencrantz, tardamas: „Būdami Jamboree mes išsigijome daug draugų, prancūzų, olandų, belgų ir kitų. Bet ypa - tinga draugystė mus dabar riša su lietuvių skautais. Mes džiau - giames, kad jų būrelis ir šiandien pas mus atvyko.

-- Apdovanoti Vėliavos Žyminių vyr.sklt. V. Kempka, Tėvynės Sūnaus Žyminių skl. E.Pelkis ir Pažangumo Žyminių pskl. V.Kiaupas. Pakelti į paskautininkio laipsnį "Aušros" tunto tuntininkas O.Gešventas ir Vokietijos Rajono dvasios vadovas kun.K.V.Šarka.

-- Tremtiniai Vokietijos Prancūzų Zonoje statistikos duomenimis sumažėjo iš apie 500.000 žmonių 1945.V.8 d. iki 10.580 asmenų 1951. XII.1 d. Lietuvių buvo pradžioje 3.000, o dabar beliko 258. Per čia minimą laikotarpį išemigravo viso 2.494 lietuviai. Visų daugiausia į JAV - 1.163, į Australiją 619, į Kanadą 181, Venecuelą 162, Kolumbiją 122 ir Angliją 95. Į kitus kraštus dar po mažiau.

Nusikaltimų statistika šiam laikotarpiui ir šiai zonai irgi įdomi. Už karo metu padarytus nusikaltimus nubausta viso 36, jų tarpe 9 austrai, po 7 ukrainiečius ir rumunus, 5 lenkai ir nei vieno lietuvių. Už nužudymus, mėginimą nužudyti, vagystes su išilaužimu, ginkluotą plėšimą nubausta 109, visu daugiausia lenkų -66, ukrainiečių 18, jugoslavų 7, o lietuvių nei vieno. Už nelegalų ginklo laikymą, girtavimą, juodą prekybą nubausti 3 ir daugiau mėnesių kalėjimo viso 151, jų tarpe 59 lenkai, 14 ukrainiečių, po 12 vengrų ir jugoslavų, o lietuvių 4.

-- Baltgudžių laikraštis "Backauscyna" pasisako dėl Lietuvos sienų, polemizuodamas š.m. 22 Nr. su "Tėviškės Žiburiais" ir pabrėždamas, kad ten cizuojojama 1920 m. sutartis su Sovjetų Sąjunga neriša Baltgudijos, kuri nebuvo tos sutarties partneria. Lietuvių pre - tenzijos į baltgudžių žemes nereikalingos atrėmimo bei diskusijų, nes tos žemės apgyvendintos baltgudžių ir prie Lietuvos priskirtos neatsiklausius baltgudžių tautos. Lietuviai turi pagalvoti, kad be kaimynų pagalbos jiems nepavyks atgauti ir patikrinti net Žemaitijos nepriklausomybės, nekalbant jau apie svetimas teritorijas.

Hannover-Kleefeld,
Hegelstr.6.